

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti
 a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati peti
 vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
 velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
 LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
 Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODEUZNICE:
 MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
 NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
 Račun pri poštne Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

STABILIZACIJA DINARJA

Kralj je podpisal zakon, ki določa stalno zlato vrednost dinarja in omogoča svoboden promet z devizami

Beograd, 12. maja. Včeraj je Nj. Vel. kralj podpisal zakon o stabilizaciji dinarja. Cilj 1 določa vrednost dinarja na odgovarjajočo vrednost teže 26,5 miligramov čistega zlata, kar je dejansko sankcija že obstoječega razmerja med vrednostjo dinarja in zlata, tako da se v običajnem prometu ne bodo izvršile nobene izpremembe. Narodna banka je odslej dolžna zamenjati papirnat novčanice za zlato v razmerju kakor ga določa ta zakon ali pa za odgovarjajoče zlate devize. Izvoz zlata in deviz bo odslej svoboden.

Narodna banka ima privilegij za izdajanje novčanic v imenu države. Novčanice, ki jih izda Narodna banka, predstavljajo zakonito plačilno sredstvo. Vrsta, oblika in besedilo novčanice bo določena s posebnim zakonom. Narodna banka mora imeti za izdane novčanice pokritje v zlatu ali v devizah, ki se lahko zamenjajo za zlato. Zlati in srebrni denar, kovan na podlagi prejšnjih zakonov, preneha biti

zakonito plačilno sredstvo. S posebnimi zakoni bo predpisano izdajanje kovanega drobiža iz zmesi aluminija in srebra. Skupna količina kovanega drobiža ne more biti večja kakor 650 milijonov dinarjev. Zakon stopi v veljavo z današnjim dnem, obvezno moč pa dobi na Vidovdan 28. junija 1931.

Že v svojem ekspezuju o proračunu za l. 1930/31 je finančni minister napovedal stabilizacijo dinarja. Z ureditvijo državnega gospodarstva, z zboljšanjem državne uprave in z normalizacijo poslovanja državnih ustanov ter reorganizacijo celokupne finančne administracije je bil podan temelj za nadaljno finančno gospodarsko konsolidacijo. Na ta način je zakonska stabilizacija dinarja vsestransko dozorila in se je sedaj izvršila na podlagi faktične vrednosti dinarja. Pogoji stabilizacije dinarja je bilo tudi odplačilo enega dela državnega

dolga pri Narodni banki, kar pa se ni moglo izvesti z rednimi državnimi dohodki in je bilo zato najetje inozemskega posojila nujno potrebno. Vlada je temu problemu posvečala vso pozornost, vendar pa se ni hotela prenatgati, tem manj, ker zato tudi ni bilo nikakega pravega razloga. Pazljivo je zasledovala razvoj razmer na mednarodnem trgu in čakala na ugoden trenutek, ki je omogočil najetje posojila pod čim bolj ugodnimi pogoji. Z dosego tega cilja je vlada sedaj z zakonsko stabilizacijo dinarja izpolnila eno glavnih točk svojega gospodarskega programa in ustvarila trdne temelje za nadaljni gospodarski razvoj, napredek države in celokupnega narodnega gospodarstva. Nobenega dvoma ni, da se bo sedaj kredit Jugoslavije v inozemstvu še bolj dvignil, zaupanje v bodočnost države še bolj utrdilo in tako je dana našim gospodarskim krogom možnost za kar najuspešnejši razmah na vseh poljih produktivnosti.

Grozna smrt šestih jugoslovenskih delavcev v Franciji

Pri kopanju na polju, so naleteli na granato, ki je eksplodirala in vseh šest delavcev raztrgala

Pariz, 12. maja. Na polju v bližini Juvisyja Sur Orge je bilo zaposlenih 6 jugoslovenskih poljskih sezonskih delavcev. Obdelovali so neko po vojni še ne obdelano polje. Opozorjeni so bili sicer, da leži na tem terenu še izza vojne dobe nekaj granat, zaradi česar so kopali zemljo zelo previdno. Kljub temu je prišlo do strašne nesreče. Eden izmed delavcev je zadel s kopačo na granato, ki je ticala precej globoko v zemlji, tako da je niso mogli videti. Granata je eksplodirala. Tri delavce, ki so bili v neposredni bližini, je raztrgalo

tako, da so pobrali posamezne dele trupel daleč naokrog. Trije drugi so bili tako hudo ranjeni, da so že med prevozom v bolnico izdihali. Poljski čuvaj je že leta in leta opozarjal na te granate in zahteval odstranitve po strokovnjakih, toda oblasti so na to očitno pozabile. Nesreča je izzvala med prebivalstvom veliko vznemirjenje, ker je v tej okolici še mnogo neumirjenih granat. Oblasti so zato sedaj odredile, da se ves teren natančno preišče in vse najdene granate uničijo po strokovnjakih.

Praznik naših fotografov

Proslava 20 letnice Zadruga fotografov — Lepi uspehi vztrajnega in smotrenega dela

Ljubljana, 12. maja. Danes ob 10. so zborovali v Zbornici za TOI fotografi ob priliki 20. letnice svoje stanovske organizacije. Slavnostno zborovanje je otvoril z nagovorom na prisotne za združni načelnik Franjo Grabjec ter orisal delo zadruga in njena stremeljenja. Med drugim je dejal:

»Dolga leta so avstrijski poklici fotografi, med katere smo spadali tudi mi, vodili organiziran boj za uvrstitev naše strokovne organizacije. Preje je lahko vodil fotografsko obrt vsak brez dokaza strokovne usposobljenosti. Organizirani fotografi smo pa zahtevali, da se naša obrt uvrsti med one, ki jih še veljavni obrtni red § 1 navaja pod točko b. in za katere je treba po § 14 imenovanega obrtnega reda dokazati strokovne naobrazbe. Zdeli smo seveda na odpor amaterskih društev. Tako smo si stali nasproti strokovno organizirani fotografi in amaterji pri glavni seji vrhovnega obrtnega sveta v trgovinskem ministrstvu na Dunaju. V glavnem smo pa izvajali zmago, toda nepopolno. Pokrajinska fotografija je ostala prosta obrt.

Po novem obrtnem redu bo uvrščena tudi portretna in pokrajinska fotografija med rokodelske obrti. Zaslugo za to, kar nam bo prinesel novi obrtni red, gre pa v prvi vrsti vzajemnemu delovanju naših organizacij in odločnemu nastopu naše zveze. Največ zaslug pri nas si je pridobil za naš boj in vodil organiziran nastop naš pokojni kolega Berthold Avgust. Njemu pa je krepko stal ob strani naš stari prijatelj sedanji član zveze obrtnih zadruga g. Franečetti Engelbert.

Na obnem zboru 1925 je bil izvoljen za načelnika zadruga Franc Grabjec, za podnačelnika pa Hibšer Hugon. Zadruga šteje danes 121 članov, 48 pomočnikov, vajencev pa 30.

Po pozdravnem nagovoru načelnika je pozdravil zborovalce ter čestital k 20-letnici v imenu Zbornice za TOI zbornični tajnik dr. Josip Pretnar. Omenjal je, da Zbornica TOI deluje z zadruga fotografov glede

vseh važnejših akcij. Uspehi vztrajnega in smotrenega dela so se kmalu pokazali, dočim so si fotografi dobojevali pred vojno, da se je proglasila portretna fotografija za rokodelsko obrt, lahko ob tej priliki Zbornica sporoči, da je v načrtu novega obrtnega zakona sprejeta med rokodelske obrti tudi pokrajinska fotografija.

V imenu Zveze obrtnih zadruga je pozdravil zborovalce njen načelnik g. Jostp Rebek, naglašujoč, da se praznuje med nami jubileji organizacij čisto, a redki so, ko lahko zre organizacija s takim ponosom na svoje uspehe kot danes Zveza fotografov. Če govorimo o uspehih, moramo baš zadrugi fotografov in njenemu delu za korist članstva najiskrenejše čestitati. Današnji zbor je krona vzornega dela, ki ga članstvo zadruga opravlja dolgi 20 let. Samozavest predhodnikov je ustvarila to zavest, solidarnost članstva je pa dvignila njeno moč.

Po slavnostnem zborovanju je načelnik Grabjec otvoril redni občni zbor. Po čitanju zapisnika zadnjega občnega zboru sta poročala načelnik g. Grabjec in blagajnik g. Franc Kunc o poslovanju Zveze v preteklem poslovnem letu, potem je pa izpregovoril načelnik Zveze obrtnih zadruga g. Ivan Rebek, ki je predlagal, naj plača vsak član 15 Din na leto Zvezi obrtnih zadruga. Sklenjeno je bilo, da prispeva odbor pavšalno 1500 Din letno za Zvezo, zavečajoč se, kolikor koristi je Zveza za dobrobit obrtnikov. Članarina je bila znana na 60 Din.

Odobritvi poročil so sledile volitve in je bil izvoljen naslednji odbor: Načelnik Franc Grabjec, podnačelnik Anton Uršič, blagajnik Franc Kunc, in odborniki: Davorn Kovšek, Viktor Kunc, Ivan Pogacnik, Helena Berthold in Joško Smuc, namestniki pa Blaznik (Škofja Loka), Pelikan (Celje), Apartnik (Kamnik), Erjavac (Stična), Kralj (Ljubljana), Kramaršič (Kranj) in Dornik Josip (Kočevje).

uradnika K. Matič, za administrativnega uradnika bolnice za duševne bolezni Ljudmil Orehek v III/2.

Prošnje za carine prost uvoz

Beograd, 12. maja. AA. Ministrstvo za trgovino in industrijo sporoča zainteresentom, da se prošnje, ki se vlagajo pri industrijsko-obrtnem oddelku ministrstva za trgovino in industrijo zaradi podelitve potrdil za carine prost uvoz, ne bodo sprejemale in jemale v postopek prej, nego se poleg originalne fakture vložita še dva prepisa fakture, potrjena od tvrdke, ki prošnjo vloga. Faktura mora imeti točno označeno težino predmeta, za katerega se zahteva potrdilo za carine prost uvoz.

Kongres balkanskih kmetijskih organizacij

Beograd, 12. maja. Po sklepu sveta balkanske konference v Solunu letos januarja bodo imele vrhovne kmetijske organizacije balkanskih držav od 19. do 24. maja seštevke v Sofiji, na katerem se bodo bavile z vprašanji, ki se tičejo kmetijskih organizacij.

Borzna poročila.

INOZEMSKA BORZE.
 Curih: Beograd 9.1340, Pariz 20.295, London 25.23875, Newyork 518.875, Bruselj 72.20, Milan 27.1625, Madrid 52.25, Amsterdam 208.40, Berlin 123.58, Dunaj 73.—, Sofija 3.76, Praga 15.37, Varšava 58.15, Budimpešta 90.515, Bukarešta 3.09.

Finančne težkoče dunajskega Kreditanstalta

Posredovanje avstrijske vlade — Avstrijski tisk o posledicah finančnih težkoč velikega dunajskega bančnega zavoda

Dunaj, 12. maja. Vsi dunajski listi se bavijo s polomom dunajskega Kreditanstalta, ki predstavlja najmočnejši denarni zavod v Avstriji. Zavod je imel 140 milijonov šilingov izgube in je morala avstrijska vlada intervenirati ter dati zavodu za kritje izgube na razpolago 100 milijonov šilingov, ker bi bili sicer prišli ob svoje prihranke mnogostevilni vlagatelji. Baš ta intervencija vlade daje dunajskemu tisku povod, da se obširneje bavi s to zadevo, kakor pa je sicer običaj pri bančnih polomih, ki zadnja leta niso nič kaj nenavadni.

»Neue Freie Presse« povdarja, da je bila vlada dolžna intervenirati, ker ne more mirno gledati, da se poruši glavni stebel avstrijskega narodnega gospodarstva. To bi moglo dovesti do popolne gospodarske katastrofe. Saj že sam polom najmočnejšega denarnega zavoda dokazuje, v kakki bedi živi avstrijska republika in kako nujno je potrebno, da se najde neutegoma izhod iz sedanjih gospodarskih krize. To mora odpreti oči tudi vsem onim, ki tako ogorčeno nastopajo proti avstrijsko-nemški carinski uniji.

»Arbeiter Zeitung« povdarja, da bo polom Kreditanstalta še bolj izpodkopal kredit Avstrije v inozemstvu, ki je bil že itak zelo oslabiljen. Rothschild bo sicer izgubil par milijonov, toda kaj je to v premeri z bedo, v katero bo vrženih zaradi tega poloma na tisoče delavcev, ki bodo ostali brez kruha in zaslužka. Vse to dokazuje, da privatni kapital ni več zmožen vršiti naloge, ki jih ima v današnji dobi in da mora na njegovo mesto stopiti državni kapital. Prav je, da je vlada intervenirala. To je šele začetek konca, ki mora priti, da bo to privatnim kapitalistom prav ali ne. Zamenjava privatnega kapitala s skupno lastjo, t. j. z državnim kapitalom, je neposredna posledica, ki mora priti.

Briandova kadidatura

Pariz, 12. maja. AA. Ker je Briand sprejel kandidacijo za predsednika francoske republike, se vrše pogajanja s senatorjem Doumerjem, naj bi se odpovedal kandidaturi za isto mesto.

Na drugi strani je poslanec Hennessy izjavil, da bo prijavil svojo kandidacijo proti Briandovi. Briand bo odpotoval v Zenevo na zasedanje Društva narodov tudi po izvolitvi, ker smatra za dejanje uljudnosti, da se poslovi od svojih tovarišev v odboru za organizacijo evropske zveze.

Pariz, 12. maja. Več levičarskih poslancev bo danes posetilo predsednika senata Doumerja in ga pozvalo, naj opusti svojo kandidacijo za predsednika republike. Malo verjetno pa je, da bi Doumer, ki je pri predsedniških volitvah že dvakrat propadel, tokrat prepuštil predsedniško mesto Briandu brez borbe.

Revolucionarni pokret v Argentini

Newyork, 12. maja. AA. V tukajšnjih finančnih krogih, ki so zainteresirani v Argentini, povzročajo vesti o tamošnjem političnem položaju velike skrbi. Protivladno gibanje se tamkaj zelo širi. Tukajšnji krogi menijo, da bo moral general Uriburu odstopiti ali pa sprejeti borbo proti revoluciji. Vest, da je argentinska vlada razpisala za mesec november splošne volitve, je zbudila v tukajšnjih političnih krogih vtis, da bo skušal sedanji predsednik Uriburi preprečiti protirevolucijo, ki mu grozi, odkar je zasedel predsedniško mesto. Ako bi Uriburi proglasil diktacijo, bi to dovedlo prav gotovo do krvavih borb, ker sedanja vlada ne živi pri mornarici in vojski preveč simpatij.

Beograd, 12. maja. AA. Argentinsko poslanstvo sporoča, da se vršijo v Argentini 8. novembra volitve za provincijske svete, za parlament ter za predsednika in podpredsednika republike.

Stavka madžarskih kovinarjev

Budimpešta, 12. maja. Ker so uvedli delovni sistem na tekočem traku, je pričelo stavkati 5000 delavcev Ganzove železarne v Budimpešti. Ravnanje strokovno organizirani delavci madžarskih železarne so izjavili, da bodo v tem primeru stopili v stavko iz solidarnosti. V tem primeru bi ustavil delo 35.000 delavcev.

Zopet potres v južni Italiji

Potres je v pokrajini Basilicata povzročil novo škodo — Mnogo hiš porušeni — Panika med prebivalstvom

Rim, 12. maja. V južni provinci Basilicata je napravil včeraj hud potres zopet mnogo škodo. Že od prejšnjih potresov hudo prizadeto mesto Maffi, ki je bilo s podporo vlade sicer obnovljeno, je zopet napol v razvalinah. Poslopja, ki so pri zadnjem potresu ostala še kolikor toliko nepoškodovana, so se skoro popolnoma porušila, pa tudi

vsa novozgrajena poslopja kažejo velike razpoke, tako da so morale oblasti odrediti izpraznitev. Med prebivalstvom vlada naravnost velika panika. Ljudje prenočujejo na prostem in si zaradi ponavljajočih se slabših potresnih sunkov ne upajo vrniti se v domove. Precej poškodovan je tudi zgodovinski normanski grad Hohenstaufencev.

Angleži nezadovoljni z Društvom narodov

Angleški glas proti sodelovanju v evropski politiki — Macdonald o sporazumni odobritvi angleškega stališča glede na razorožitveno vprašanje — Odhod nemške in italijanske delegacije v Nemčijo

London, 12. maja. »Daily Express«, ki v zadnjem času vedno bolj odločno nastopa proti Društvu narodov, objavlja danes zopet uvodnik, v katerem povdarja, da bo na prihodnjem zasedanju sveta Društva narodov šlo samo za to, da se prepreči avstrijsko-nemška carinska unija. Henderson bo sicer še smel govoriti, toda odločilno besedo bo imela francoska delegacija. Francija je odločujoči faktor Društva narodov in hoče še nadalje igrati vlogo diktatorja v Evropi. »Daily Express« prihaja v svojem članku do zaključka, da se mora Nemčiji, ki ima nad 5 milijonov brezposelnih, dati možnost zboljšati gospodarski položaj, ker sicer tudi ne bo mogla izpolnjevati svojih obveznosti napram zaveznikiškim državam. Članek končuje s pozivom na vse Angleže, naj se ne varajo in naj nikakor več ne upajo v Društvo narodov, ampak naj služijo samo britskemu imperiju. Že bližnja bodočnost bo pokazala, da za Anglijo ni mesta v Društvu narodov in da se bo morala Anglija slej ali prej odreči taki evropski politiki.

London, 12. maja. AA. Na vprašanje, ali bo vlada skušala sporazumeti se s tremi političnimi strankami o njenih predlogih na svetovni razorožitveni konferenci, je ministrski predsednik Macdonald odgovoril, da je vlada povabila tudi druge politične stranke, naj se udeležijo sej odbora za imperijalno obrambo, ko bo razpravljala o problemih svetovne razorožitvene konference. Nadalje so razpravljali na včerajšnji seji o vesti, da so se pogajanja z rusko delegacijo o ureditvi ruskega dolga Angliji poneorečila. Zunanji minister Henderson je izjavil, da se pogajanja nadaljuje in da je gornja vest neresnična.

Berlin, 12. maja. AA. Nemško odposlanstvo, ki se bo udeležilo zasedanja evropskega odbora in sveta Društva narodov v Zenevi, odpotuje iz nemške prestolnice jutri. Vodil jo bo zunanji minister dr. Curtius. V zvezi z odhodom nemške delegacije in z njeno udeležbo na posvetih v Zenevi je bila včeraj seja ministrskega sveta pod predsedstvom državnega kancelarja dr. Brüninga. Prisostvoval je seji tudi predsednik nemške državne banke dr. Luther. Ministrski svet je razpravljal o vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu ženevskega zasedanja. Pred sejo je zunanji minister dr. Curtius odšel k predsedniku države Hindenburgu in mu predložil poročilo o aktualnih zunanje-političnih vprašanjih.

Rim, 12. maja. AA. Agencija Stefani poroča, da je imel predsednik vlade Mussolini razgovor z ministrom za zunanje zadeve Grandijem. Na sestanku sta razpravljala o vseh vprašanjih, ki pridejo na dnevni red v Zenevi. Mussolini je pri tem izdal navodila za zadržanje italijanske delegacije. Minister Grandi je že odpotoval v Zenevo.

Centralizacija karitativnega dela

Kakšna naj bi bila splošna zveza za prostovoljno skrbstvo mladine

Ljubljana, 12. maja.
V prejšnjem članku sem označil nekaj najglavnejših točk delovnega načrta »Splošne zveze za prostovoljno skrbstvo mladine«. V svoji današnji razpravi bom skušal orisati način in namen te zveze.

Zveza naj bi bila nekakša usmerjalnica in eksekutiva vseh predlogov in želja članjenih društev in korporacij. V to zvezo bi se sprejemala vsa društva kot redni ali podporni člani. Pri tem seveda društva še vedno ostanajo in obdržijo v polni meri svojo avtonomijo.

Kot redni člani bi lahko pristopile vse karitativne zveze, društva in ustanove, ki se posredno pečajo s skrbstvom ali vzgojo mladine in imajo svoj sedež v dravski banovini.

Kot podporni člani pa vsa karitativna društva in ustanove, neglede na to, kje imajo svoj sedež in nadalje vse državne in javne korporacije kakor tudi posamezniki.

Ker bi zveza v početkih imela gotovo tudi stroške (pis. potreščine itd.) bi se določila članarina in zaprosilo za subvencije ali pa privatne prispevke.

Odbor naj bi bil sestavljen iz predstavnikov banske uprave, mestne občine in rednih članov. Moral bi biti praktičen — delaven in obenem avtoritativen. Avtoritativnost zveze je potrebna n. utemeljena. Kaj pa ovira uspešen razvoj karitativnega dela? Ker nima dovolj avtoritativne sile, da bi uspešno razvila in izvršila ta ali oni načrt.

Ne bom omenjal ljubosumnosti med posameznimi društvi, ker je evidentno, da to škoduje namenu. Pač pa podčrtam potrebo absolutne depolitizacije karitativnega udejstvovanja. To je nekakša grenka primes, ki velikokrat zelo občutno ovira ali pa celo onemogoča napredek karitativnosti. Prepričan sem, da bi vse te ovire odpadle, ako bi se organizacije združile pod devizo: »Vse za otroka!«

Namen zveze pa bi bil organizirati, po-

speševati in izpopolnjevati celotno skrbstvo za mladino v skupnem evropskem delovanju.

To naj bi bil temelj, na katerem bi se zidalo plodonosno, sistematično in organizirano skrbstvo za mladino. Vsa privatna društva in javne korporacije bi pod temi pogoji brez vsake nevarnosti lahko sodelovale v dosegu skupnih ciljev.

Pravila zveze in sestav odbora bi določil prvi občni zbor vseh društev, katera bi se priglasila za vstop v zvezo.

Predstavniki društev naj bi pripravili za ta občni zbor kratke referate s konkretnimi predlogi o načinu in namenu zveze, obenem pa tudi razvili kratek delovni program. Moja izvajanja naj bi služila kot izhodišče za stvarno obravnavo problema združitve karitativnega delovanja.

Mestna občina, in prepričan sem, da tudi banska uprava, bo z vso avtoriteto in z vsemi razpoložljivimi močmi podprla to akcijo. Kajti združitev vseh pozitivnih delovnih sil v gori omenjene vrste bo moč, na pomagalka javnemu skrbstvu za mladino, ker bo izpopolnjevala vse one vrzeli, katere nastajajo vsled gotovih zakonskih predpisov.

Skrbstveno delo bo na ta način postalo vsestransko in bo njegova udarna sila efektivna ker bo strnjena.

Potrebno bo storiti le prvi korak k uresničenju te prepotrebne akcije in uspehi se bodo pokazali že v prvi dobi sodelovanja.

Razmere med mladino — ki se iz dneva v dan poslabšujejo — nam naravnost nalagajo dolžnost, da se zganemo, kajti odgovornost leži na nas, da vzgajamo duševno in telesno krepak rod, da rešimo mladino pred propadjo.

Pred to resnico morajo pasti vsi pomisleki pri ustvarjanju skupne in enotne socialne fronte.

L. Sedej.

Katere cvetlice so prepovedane

Kaznovati bi bilo treba kupce prepovedanih cvetlic, ker vedo za prepoved, pa jih kljub temu kupujejo

Ljubljana, 12. marca.

V četrtletju in petek smo pisali o prepovedanih cvetlicah in omenili tudi, da jih je dobiti na trgu. Mestno tržno nadzorstvo nam sporoča, da je dne 7. t. m. zaplenilo na trgu ves volčin, kolikor so ga priniseli prodajalci, v petek pa tudi 224 šopkov progastega volčina — daphne striata — in lepe rdeče jozefice — daphne cneorum — in bližnjih sorodnic znamenitega Blagajevga volčina. Največ so trgajo in prodajajo prepovedanih cvetlic v tako ogromnih množinah krivi sami ljubitelji cvetlic, ker jih celo naročajo pri prodajalcih. Kmetijskim delavcem ni mogoče zameriti, če jih trgajo, ker jim z večine prepovedi ni znana in ne vedo, katere so prepovedane, tembolj je pa treba obsojati prav dolgotrajne kroge, ki so o prepovedi prav dobro poučeni in naročajo zaščitene rastline prav zato, ker so prepovedane. Kupujejo jih na trgu navadno tako na skrivaj, da tržno nadzorstvo prepovedanega dejanja ne more opaziti. Umetnejše bi torej bilo, da tržno nadzorstvo najstrožje kaznuje kupce, ne pa prodajalce.

Gotovo pa uničevanju redkih rastlin ni kriv tržni urad. Znano je namreč in tudi sami smo se prepričali, da je ravnanje mestnega trznega urada g. Derganc sam največji pravi prijatelj redkih rastlin, ki so pa senožetnim na naših planinah v največji škodo, in je v tem zakon gotovo po pretiran.) Če se imenovane redke rastline goje po vrtovih, se ta prepoved nanje ne nanaša, treba pa je v takih primerih dokazati izvor s potrditeljem domače občine. V znanstvene svrhe sme okrajno politično oblastvo po zahtevu Muzejskega društva za Slovenijo dovoliti izjeme te prepovedi. Prestopke citiranja zakona kaznuje okrajno politično oblastvo z globo od 5 do 1000 Din, eventualno tudi z zaporom. Rastline, ki so se nepeševale na način do bile v posest ali ponujale v nakup, se zaplenijo in se, — če so še porabne, — izroče Muzejskemu društvu za Slovenijo.

Tako torej zakon, mnogo je pa še redkejših rastlin, ki pa niso zaščitene, in je skrajni čas, da se seznanimo zaščitene rastline razširi. V soboto smo v članku »Pomlad v botaničnem vrtu« n. pr. opisali razen kranjskega jegliča in Zoisove vijolice tudi še mnogo redkejših Pavlinovo rumeno vijolico, močvirsko vijolico i. dr., ki še vedno niso zaščitene, varstva so pa silno potrebne razne rosike, drosera, zantivne močvirske mesojede rastline, ki so jih nabirali zdravilnih zelišč na Barju skoraj popolnoma izničili. Ker Muzejsko društvo novih Klub naravoslovcev, ki se je pred nekaj dnevi ustanovil na univerzi.

Osveta je sladka.

— Danes sem doživel pri zobozdravniku veliko radost.

— Radost pri zobozdravniku?

— Da, kar pomisli, ko sem prišel k njemu, sem videl, da sedi na stolu moj bivši zobozdravnik in si da plombariti zobe.

Jutri premiera! Jutri!

Brigita Helm

evropska GRETA BARBO govori v senzacionalnem filmu H. E. Ewersa

„Alrauna“

Jutri premiera! Rezervirajte vstopnice!

Elitni kino Matica

Telefon 2124 Telefon 2124

Besedo imajo naši čitatelji

Neokusno, a resnično

So stvari, o katerih navadno ne govorimo zaradi prelube sramežljivosti in raznih ozirnov. Bajne ni vse okusno in apetitno, pa je treba že zaradi tega marsikaj zamolčati. Zlomke je pa v tem, ker se z molkom resnice vseeno ne odpravi. Govoriti o takšnih zadevah je sila nevhvaležen posel, poleg tega, da je neokusen. K sreči pa tokrat ne gre za moralo, ne za paragrafe in podobne kočljivosti. Gre pa za zelo nenavadno nesrečo ali nezgodo. Govoriti o nezgodah vseh vrst je pa naš delokrog.

Torej, najprej se vsak poznamo, kaj se je zgodilo, o krivcih in krivici se govori nazadnje, če se sploh govori. Toda ne zgodilo bi se prav za prav nič, ko bi ljudje ne imeli raznih čudnih navad in potreb. Tako imajo ljudje tudi »čudno« kulturno navado in potrebo, da stanujejo v hišah. Ta potreba in navada je pa za našo zgodbo usodna. Treba je namreč vso zadevo raztolmačiti, kajti, kot rečeno, dogodek naše vrste je tako nenavaden, da ne prenese najmanjše površnosti. Ljudje, katerih se ta zadeva tiče (nekoliko), slučajno ne stanujejo v hišah, nego v barakah. V baraki stanovati je seveda precej nekulturna navada, sicer pa ni nič posebnega, saj je že nekaj časa prišlo iz mode govoriti, spodtikati se nad barakami. Nujno torej ni, da stanuješ v hiši. Nekateri stvari se pa vseeno ne dajo izpremeniti ne pri barakarjih ne pri odličnejših ter srenejših stanovalcih. Tako n. pr. ne moreš navaditi barakarja, da bi ne jedel, odnosno, da bi mu ne bilo treba jesti. Potrebe so pri ljudeh, ki jih res ne moreš odpraviti. Zato imajo ljudje v hišah, poleg stanovanj v ožjem pomenu besede, še razne pritlikline za neodoljive potrebe. Torej, ljudje so ljudje tu in tam, nekatere potrebe imajo povsod enake, zato so pa barakarji doslej potrebovali prav tako kot navežji mogotci — stranišča. Težko nam gre ta strašna beseda od peresa, nesramni moramo biti, ne gre drugače.

Huj in fuj — stranišča potem takem. Res, zgrajanje je na mestu. Te vražje barake, nikakor jih ne moremo spraviti z dnevnega reda. Jeseni smo jih s silno vneto podirali na eni strani, na drugi pa gradili. Zdaj je pa tako, da še nismo vseh podirli in ne vseh zgradili. Nekaj jih je še ostalo v bližini kulturnih bivalisti, v mestu, vrag jih vzemi, tja res ne spada. Blizu prulske šole še stojita menda dva ali trije takšni brlogi. In ti brlogi so imeli tudi skupno leseno stranišče, ki je tam stalo od njega dni, saj je bilo tudi potrebno, posluževalo so se ga neštevilni barakarji in zoper to ni imel nihče ničesar. Zdaj je pa

prišlo do katastrofe. Končno smo pri stvari. Dogodilo se je — kako in zakaj, kdove — da so prišli strogi možje ter podirli stranišče barakarjev. Barakarjem se je to zdelo nezasišano. Toda stranišče je moralo pasti, ker so se baš letos dopolnile ure njegovega življenja. Zaradi zdravja, estetike in sploh, saj ga barakarji ne potrebujejo. To in ono se govori — eno je pa le res, stranišča ni več, barakarji še žive — baje jih je tam 14 — smrad je bil prej, nezdavno je bilo in prav lahko, da je smrdelo ozračje in nič bolj zdravo in sveže, gospodje so pa le zadovoljni, če se slučajno zvečer ob kaj ne spodtaknejo, ko hodijo tam okoli.

Vidite, zgodba je res neznosna, neokusna in žalostna, gotovo bi komu obležala v želodcu ter bi šla preveč v nos, zato je treba le z velikim veseljem pozdraviti vest, da barakarskega stranišča ni več!

Stanovalci Prul.

Zaboljšanje železniškega prometa

Znana jugoslovanska številka dunajske »Neue Freie Presse« prinaša med drugimi tudi članek našega g. ministra za promet Lazarja Radivojevića, v katerem izjavja, da treba posvetiti posebno pozornost osebnim železniškim vozovom, ki naj nudijo potujočemu občinstvu kar največ udobnosti na vožnji po železnicah. Glavni razlog za to skrb je predvsem, ker je Jugoslavija izredno bogata naravnih lepot in postaja od leta do leta privlačnejša za turiste in letovišarje.

Ta utemeljena izjava nam dajejo povod, da opozorimo na našo gorensko progo, ki bridko pogreša udobnih železniških vagonov. Ni dvoma, da je proga Ljubljana-Jesenice-Boh. Bistrica in Jesenice-Planica turistično najvažnejša proga v dravski banovini in zato tudi najbolj frekventirana. In vendar vidimo, da so garniture vsaj osebnih vlakov, ki prihajajo za turiste v prvi vrsti v poštev, sestavljene iz samih starih tipov voz. Dočim vozi na progi Ljubljana-Postojna Ljubljana-Maribor večje število Pulmanovih voz, ne najdeš pri gorenskem osebnem vlaku nikdar takega modernega in udobnega voza. Stari vozovi vozijo po sicer tako divni Gorenski in to je škoda. Skrajni čas je, da železniška uprava v smislu ministrovih izjavljanj poskrbi za večjo udobnost tudi na progi Ljubljana-Jesenice-Bohinja s tem, da spravi v promet čim večje število Pulmanovih voz pri osebnih vlakih in tako posebno napram inozemstvu dokaže, da se resnično dela za povzdigo turistickega in tujkega prometa v Jugoslaviji. Potnik.

Iz potresnih krajev Južne Srbije

Slovenski rezervisti ob Vardarju — Mojstrstvo domačih zidarjev — Bugaraši

V Strumici, 5. maja 1931.

Iz potresnega ozemlja Vam pišem, na terenu in na stavbi, ki jo grade moji vojaki. Delamo sedaj v enem selu na šestih krajih, a živimo in stanujemo v taboru pod šotori v selu deset minut oddaljeno od centrala za tri vasi. V vsaki vasi delamo po en narednik-djak z okoli 18 vojaki in s 10 civilisti, »majstorje«, ki trdijo, da znajo graditi hiše, a še poštene barake ne spravijo sami skupaj.

Takih taborov, kakršen je naš, je v tej okolici 12. Naše selo je v hribih in imamo zato lep razgled po Vardarski dolini; proti vzhodu so visoke planine, pokrite še s snegom, proti severu pa leži vas Pirovo, kjer je bilo središče potresa. Griči so okoli nas brez visokega drevoja kakor pri nas doma visoko na planinah. Jutra so tu krasna, solnce vzhaja kakor ogromna oranžna luč. Zjutraj je zgodaj dan, a zvečer je okoli 7. že temno.

Zrušenih je toliko hiš, da nam dela nikdar ne manjka, dasi delamo po 10 ur na dan, od 6.—11. in od 13.30 do 18.30. Seveda je preskrib, zlasti z gradbenim materialom dosti slaba in moramo večkrat delo na kaki hiši prekiniti, ker nam manjka materiala.

Potres je napravil ogromno škodo. Čudno pa ni, da je zrušenih toliko hiš, kajti delane so bile tako, da bi bilo treba samo malo krepkeje brniti, da pade na kup vse, kar stoji. Za gradbeni mate-

rijal so uporabljali kamen, mesto malte pa ilovnato zemljo. Ko se to ilovnato blato izsuši, ostane samo prah. Tukajšnji »majstorje« so večinoma gradili le zunanji in notranji zid, vsak ločeno zase, vmes pa so nametali drobce kamena in blato. Seveda je ob najmanjšem sunku padel zunanji zid na ven, notranji na noter, srednji del (blato) pa se je sesul. Vrh tega uporabljajo za ostrežje lesene grede, ki so ogromne po dimenzijah, zvite na vse strani in silno težke. Vse to leži na zidovih. Čudno, da je sploh še kaj ostalo.

Ljudje govore tukaj »makedonski«, neko mešanico iz srbsčine, bolgarščine in turščine, ki jih skoraj nič ne razumemo, dočim jim vojaki, ki so ponajveč rezervisti obrtniki iz Skoplja, lahko slede. Storkije so tukaj. Tako domače ko pri nas gojijo. V vsaki hiši jih imajo nekaj. Zelo jih čuvajo in pravijo, da prinašajo srečo. Na čistoto ne polagajo ti ljudje posebne važnosti, vendar se po njih hišah mrčes ne razvija tako kakor višje k Beogradu. Menda je temu krivo podnebje. Za kopanje ni ugodne prilike, ker so vse vode blatne. Vode sploh ne pijemo, ker je nevarna za malarijo. Za žejo uživamo »mutenico«, neko vrsto kislega ovčjega mleka, ki je za žejo res prav dobro.

Po mišljenju je tukaj še mnogo bugarašev. Še l. 1924 so bili tu na našem ozemlju naši državljani bugarski »vojvode« — komitaši! Zdaj je to tako iztrebljeno, da je vsaka komitaška akcija

bugarašev onemogočena. Slovansko gostoljubnost pozna samo par hiš, čeprav so vsi tukaj dokaj bogati.

Baš sedaj je čas za gojitev sviloprejk. »Bube pilimo«, pravijo, v 30—40 dneh je vse tozadevno delo zaključeno. Nato kokone prodajajo. Bajé dobi posamezna hiša za kokone 50—100.000 Din!

Razen tega imajo polje, ki jim rodi dvakrat na leto. Vsak gazda ima najmanj 50 ovac, mnogi pa 300 in še več. Tudi govedo, zlasti vole, redijo; oslov je tukaj največ, a malo konj. Izredno razsežni vinogradi dajejo neko posebno grozdje z ogromnimi jagodami in s samo eno peško. Tudi smokev je v obsežnih nasadih brez stebel. Vina pa ne znajo pridelovati.

Ti premožni ljudje zdaj javno dobrotljivost do skrajnosti izrabljajo. Po krivdi raznih kratkovidnežev dobe čisto nova poslopja celo taki, ki jim potres na nihi ni napravil mnogo ali nič škode. Dogaaja se, da se gradi nova hiša seljaku, ki je imel le trlo kočjo obsojeno na razpad, tudi če bi potresa ne bilo. Zelo zanimivo živimo, a prav nič prijetno.

Koncert češkoslovaške Filharmonije

Po daljšem presledku smo včeraj zvečer v Unionu zopet doživeli znamenit glasbeni dogodek: pod vodstvom enega izmed največjih svetovnih dirigentov, g. Václava Talicha, ki je nam, takorekoč napol rojak in zvezan s stoterimi vezmi z nami, posebno pri sru je ob priliki svoje koncertne poti v Italijo koncertirala slavna češkoslovaška Filharmonija. Vsaka pohvalna beseda o dirigentu, njegovem orkestru in izvajanju bi bila v vsesplošnem svetovnem priznavanju malenkostna. Navdušenje najbolj elitne naše koncertne publike, med katero je bilo videti, zelo mnogo posetnikov izven Ljubljane in ki je napolnila dvorano Uniona do zadnjega kota, je bilo že samo po sebi težko in čez zadostni dokaz, da smatramo, žal, tako redke posete in koncerte češkoslovaške Filharmonije in dirigenta Talicha za naše največje glasbene praznike. Dirigentu in orkestru so poklonili vence in šopke Glasbene Matica, Ork. društvo in naši v resnici širokopotezni konservatoristi.

Na programu sta bili za nas v prvi vrsti dve noviteti: Jirakova uvertura »Shakespeare« ter Martinova kompozicija »La Bagarre« (»metenje«), dalje Vivaldijev Concerto grosso za godalni orkester, Novak: V Tatrah in v drugem delu znamenita VI. simfonija (patetična) Čajkovskega.

Če smo v prvem delu obduvali pri čeških mojstrih smelost form, kolosalnost glasbene invencije ter sijajno, moderno izkoriščenje orkestralnega aparata, smo v Vivaldiju zasledovali klasično širokopoteznost melodične linije, do najintimnejših potankosti izdelano dinamično izvajanje, smo se v drugem delu zamogli poglobiti v vso glasbeno-arhitektonsko mogočno simfonično zgradbo Čajkovskega 6. simfonije. G. Talich je v naših obeh mojster-dirigent, kakršnega mu ni para in ne preostaja drugega, kot vedno iznova v mislih poživljati včerajšnji koncert ter vedno iznova obdukovati. Srečen narod, ki se sme ponašati s tako slavnimi in velikimi glasbenimi deli, komponisti in izvajalci njihovih umetnin.

—t.

Organizačno gibanje poštne uslužbenecv

V preteklem mesecu se je vršila v Celju XII. redna letna glavna skupščina OPO. Iz posameznih poročil posnemamo: Število članov je znašalo v minulemu poslovnem letu 1050. Bilanca za proračunsko leto 1930/1931 izkazuje 241.665 Din dohodkov in isto toliko izdatkov. Imovina organizacije znaša 112.024 Din. Največ denarja je naloženega pri Gospodarski zadrugi poštne uslužbenecv v Ljubljani, namreč 54.302 Din in na deležih pri »Poštnem domu« 41.800 Din.

V imenu nadzorne komisije OPO je podal poročilo njen predsednik V. Treven, da je bilo poslovanje v redu in skladu s sklepi skupščine in proračunskimi odločbami, na kar je skupščina soglasno odobrila razrešnico stari upravi.

Skupščina je izvolila novo upravo OPO ter tudi člane glavnih poverjeništev. Za člane celjskega glavnega poverjeništev so bili izvoljeni: Savelli Josip, Hočevar Mirko in Tkavec Ferdo, a za njih namestniki: Crepinšek Blaž, Friedl Franc in Cergelj Ivan, vsi iz Celja; za člane jeseniškega glavnega poverjeništev: Križ Anton z Jesenice, Kosmač Kalist iz Strazice in Rajhman Franc iz Radovljice, za njih namestniki pa: Svetina Mimi iz Zirovnice, Pavšek Anton iz Radovljice in Slavec Ivan iz Kranja; za člane ljutomerskega glavnega poverjeništev: Urbic Franc, Sever Anton in Tkavec Nežka, vsi iz Ljutomer, za njih namestniki pa: Vavpotič Mirko iz Križevcev pri Ljutomeru, Potočnik Anton iz Ljutomer, Senčar Mirko iz Male Nedelje; za člane mariborskega glavnega poverjeništev: Zablanc Valentin, Kumer Matko in Kunst Václav, a za njih namestniki: Setine Tinko, Dekleva Milena in Vrbnjak Franc, vsi iz Maribora.

Iz poročil glavnih poverjeništev se je ugotovilo, da je svoji nalogi ustrezalo edino glavno poverjeništev v Celju, dobri sta tudi poverjeništvu v Mariboru in na Jesenicah, medtem ko poslovanje glavnih poverjeništev v Ljubljani in Ljutomeru ni zadovoljivo. Popolnoma pa je odpovedalo glavno poverjeništev v Novem mestu, ki ni poslalo na skupščino ne delegata ne poročila.

Glavna skupščina je sklenila, da se začasno ukine glavno poverjeništev za Ljubljano in Novo mesto. Njuno delokrog in področje je prevzel kulturno-propagandni osek OPO.

Zane Grey

20

Skrivnostni jezdec

Roman.

— No, jaz poskrbim, da dobite vašo krampa jesti in piti. Saj morate malo urediti svoje novo bivališče. Dober svet bi vam rad dal. Prosite miss Colie, naj vam da nekaj pohištva in druge opreme. Ona je hči starega Billa in ona nam pomaga prenašati vse križe in težave življenja. Pozneje pa se privedem še druge cowboye sem, da se seznanite z njimi.

— Ste kadilec? — je vprašal Wade. — Iz Leadvilla sem prinesel nekaj imenitnega.

— Kaditi! Jaz? Saj bi vam dal pri tej priči konja za cigaro. Enkrat v letu ujamem eno, pa še to ni zanesljivo. — Evo vam jih polno škatlico, ki jo nosim s seboj že dolgo, — je dejal Wade in ponudil Billingsu cigare. — Španska roba, imenitna. Pretežka za mojo kri.

Cowboyeve oči bi ne mogle bolj zažareti, če bi mu bil dal kdo škatlico zlata.

— Hurra! — je zaklical. — Mož, vi ste ko vila v otroški pravljici! Jim in Blud bosta od veselja plesala. Zadeli ste pravo, Wade; ne morem vam povedati, kako sem hrepenel po dobri cigari. In vse, kar imam, je zdaj vam na razpolago.

Potem je odšel in Wade je slišal, kako si žvižga veselo čikoško pesem.

Wade je sedel sredi izbe na svoji blazini in dolgo je sedel tako nepremično, glavo sklonjeno na prsa, žuljave roke prekrižane na kolenih. Težki kopraki pred vrati so ga zdramili iz zamišljenosti.

— He, Wade! — je zaklical stari Bellounds na pragu. — Kako vam kaj ugaja ta zapuščenca koč? —

— Mnogo predobro za starega cepca, kakor sem jaz, — je odgovoril Wade.

— Star cepce? Saj ste še mladi! Kar mene pogledajte. Osemindesetdeset jih imam že za seboj. No torej, vsak človek ima svoj srečen dan... Kaj potrebujete, da si to kočico udobno uredite? —

— Menda ne mnogo.

— Posteljnino in kuhinjsko posodo imate sami. Prinesite si iz onele kočice mizo, stol in klopi. Cowboya, ki sta tam stanovala, sta odpovedala službo. V delavnici najdeti mizarstvo orodje, za boje in deske, če si hočete napraviti omaro ali kaj drugega.

— Kako je pa z ogledalom? — je vprašal Wade. — Imel sem majhno ogledalce, pa se mi je razbilo.

— Haha! Morda se bo dalo dobiti tudi to. Moje dekle zna fantom imenitno pomagati pri opremitvi stanovanja. Babje delo, saj sami veste. In na lastno pest vam prinese kaj lepega, da vam okraši to kočico. Zdaj pa pojdva pogledat pse.

Bellounds je krenil proti pasji staji in način, kako je preskočil potok, je pričal, da je še vedno čil in krepak.

Vrata v ograji so bila iz desk, visečih na žici. Ko jih je Bellounds odprl, so priskakljale od vseh strani kocaste tace in zadonel je pravi koncert pasjega lajanja. Presenečeni Wade je zagledal štirideset do petdeset psov, večinoma lovskih, črnih in rjavih, vseh velikosti. — marogasto, garjevo, lačno svojati, kakršne še svoj živ dan ni videl.

— Prisegel sem, da bom kupil vsakega mladega psa, ki mi ga kdo prinese, dokler ne iztečem zverjati v vsem kraju. In pošteno sem se urezal, — je pripomnil farmar.

— Nekaj psov je v krdele, ki vsaj na videz niso napačni, — je menil Wade. — Mnogo jih seveda ni. Dresirati jih hočem dva tropska tako, da bo lahko eden počival, drugi pa gonil.

— Ho, vrag me vzemi! — je vzkliknil Bellounds zadovoljno. — Pričakoval sem, da mi od strahu pobegneste. Krotiti in rediti to divjo svojati!

— Saj ni tako hudo, samo prijateljstvo bom moral skleniti z njimi, — je menil Wade. — Da ne pozabim — ste že kdaj rabili te pse za lov?

— Da, cowboyi so bili vzeli nekaj psov s seboj. Pa so se takoj razkropili, eni so sledili srne, drugi jelene. Nobenega risa niso izsledili. Pozneje je vzel Billings nekaj psov s seboj, pa tudi on ni nič opravil z njimi. Pa to še ni najbolj žalostno. Moj sin Jack si je vtepel v glavo, da je lovec. Oni dan je našel za ograjo risjo sled. Takoj je spravil na noge vso pasjo svojati. Imel sem še mnogo več psov kot jih vidite zdaj. No, bil je res užitek poslušati koncert, ki so ga zagnale te zverine. Jack je izgubil vse, prav vsi do zadnjega so se mu razbežali. Zvečer istega in pa naslednjega dne ali celo čez dva dni so se posamič vračali. Okrog dvajset se jih pa ni več vrnilo.

Wade se je zasmeyal. — Morda pa še pridejo. Najbrž so jo ubrali domov. Ali dobro veste, da ste kupili tudi nekaj dobrih psov?

— Da, za dva sem plačal petdeset dolarjev. Prodal mi ju je prijatelj v Middle Parku, čigar psi so uspešno preganjali rise. Imenitna psa, dresirana na rise, volkove in medvede.

Pokažite mi ju, — je dejal Wade. V krdele cvilečih in lajajočih četrtonožcev ju ni bilo lahko najti. Končno ju je potegnil iz staje in Wade je zapodil druge nazaj.

— Večji sliši na ime Sampson, manjši pa Jim, — je dejal Bellounds. Sampson je bil orjaški lovski pes rjave barve s črnimi lisami, izredno dolgih ušes in velikih, resnih oči. Jim, zelo močan pes, ki se pa s Sampsonom niti primerjati ni mogel, je bil črn, samo okrog oči in nosu je imel belo dlako. Jim je imel že mnogo brazgotin. Bil je star, dasi še ne preveč, in že na zunaj se mu je poznalo, da je miren, zvest, pameten pes, ki se med to pasjo svojatjo ni počutil posebnosti.

— Če sta tako dobra, kot se zdita, imava srečo, — je dejal Wade in ju privezal za konec lasa. — Ali je med to svojatjo še kak dober pes?

Zadnji trenutki Napoleona I.

Kako je umiral veliki vojskovođa in na kaj je mislil v zadnjih trenutkih svojega življenja

Proti koncu aprila 1821 se je obrnila Napoleonova bolezen na boljše, toda samo navidezno. Ko je predpisoval zdravnik Antommarchi cesarju zdravljenje, je Napoleon odločno ugovarjal, češ, da lekarstvo noče, ker bo Anglija itak zahtevala njegovo truplo in zato hoče umreti brez njih, da Angležem ne bo treba več dolgo čakati. 29. aprila je cesar vstal. Ko so zdravniki že upali, da bo okreval, jim je dejal smeje: »Ne varajte se, danes se počutim bolje, obenem pa dobro čutim, da se mi bliža konec. Po moji smrti se boste vsi radi vrnili v Evropo. Videli boste zopet svoje in prijatelje, jaz pa najdem svoje fante na Elyzejskih vrhah. Pripovedovali mi bodo, kaj smo skupaj doživeli in storili, jaz jim bom pravil o zadnjih dogodkih svojega življenja. Ko me zagledajo, vzplamti v njihovo navdušenje. Nadaljevali bomo vojne s Scipioni, Cezarji in Hanibali in to bo prekrasno. Samo da bi se tam gori ne ustrašili, ko zagledajo toliko vojščakov naenkrat.«

Ko je stopil k cesarju angleški zdravnik Arnott, ki ga je tolažil in bodril, mu je Napoleon odgovoril, da je zadet dobro, da se mu bliža konec in da vrne svoje telo materi zemlji. Potem je začel govoriti o Angliji, češ, da je odgovorila na prošnjo glede lojalne gostoljubnosti s sponami. Govoril je tudi o Franciji, o svojem sinu in svojih vojnih tovariših. 3. maja mu je nekoliko odleglo in dejal je: »Kmalu bom umrl. Vi se vrnete v Evropo. Moram vam dati nekaj nasvetov glede vašega bodočega ravnanja. Deliti ste z menoj izgnanstvo, ostanite Franciji zvesti do konca. Ne storite ničesar, kar bi jo moglo raniti. Moja iskrena želja je bila vliiti vse principe v svoje zakone — v dejanja, nobenega ni bilo, ki bi ga ne bil posvetil. Žal so bile okoliščnosti kritične. Moral sem odlašati in končno je prišel udarec usode. Francija je izgubila svobodomiselne ustanove, ki sem jih ji bil namenil. Sodi me prizanesljivo, moje namene zna ceniti, obožuje moje ime in moje zmage. Bodite kakor ona. Ostanite zvesti načelom, ki sem jih branil in slavi, ki sem jo priporil. Nad tem je samo sramota in zmešnjave.

V noči od 4. na 5. maja je Napoleon že fantaziral. Ob 5. zjutraj je počasi in z veliko težavo izgovoril še besedi glava... armada. To sta bili zadnji njegovi besedi, ki so ju mogli razumeti. 5. maja ob 6. zjutraj je nastalo smrtno hropenje. Ga. Bertrandova in njeni štirje otroci so molili ob postelji umirajočega. Prizor je bil pretresljiv. En otrok se je zjokal in onesvestil. Agonija je kmalu dovršila svoje delo. Cesarjev osebni zdravnik Antommarchi je

zabeležil vse podrobnosti zadnjih Napoleonovih trenutkov. Najprej so otrpnile Napoleonu noge in postale ledeno hladne, kmalu pa tudi vse telo. Srce je utripalo vedno počasneje, veko so se začele zapirati, toda zatisnile se še niso. Ob 6.11 se je pa Napoleonova smrt približala, ustnice so se pokrile z lahno peno. Cesar je umiral. V soboto 5. maja 1821. je Napoleon umrl.

Chateaubriand je dejal: »Francoski cesar je vrnil bogu najmočnejši dihi življenja, ki je kdaj oživil človeško glavo.« Umrl je star 51 let, 8 mesecev in 20 dni. Njegovo truplo so pokrili s plaščem iz modrega suknja. V grob je legel v uniformi polkovnika gardnih strelcev. Pokopali so ga blizu izvirka, kjer je rad sedel. Edini okrasek sta mu bili dve vrbi žalufki. Pogreb je bil dostojen. Vsa posadka Sv. Helene, 2500 mož, se je udeležila 8. maja pogrebni svečanosti. Topovske salve angleške posadke so pozdravile velikega Napoleona na njegovi zadnji poti.

Osveta strupene kače

Kače so zelo trdožive. Če odrežemo strupeni kači glavo, je še vedno pri močeh, da lahko piči in spusti strup iz zob v rano. O tem pripoveduje zanimivo zgodbo švicarski zdravnik dr. Josef Fallscheer. Imel je pacienca Husseina iz Perzije, ki so ga že v mladosti letih pičile strupene kače, kar se mu je pripetilo večkrat tudi pozneje, pa je vedno srečno odnesel pete. Nekada dne je bil opravil svoje delo v vinogradu v Palestini, naprtil si je poln koš grozdja in krenil domov. Kar je zagledal pred seboj veliko strupeno kačo, podobno evropskemu modrasu. Hussein je kačo hitro ubil, ker je smatral to za sveto dolžnost, kajti med azijskimi narodi je razširjena vera, da je dolžnost vsakega človeka pobijati strupene kače. Kdor jih ne pobija, je v nevarnosti, da ga strupena kača prej ali slej piči in da podleže strupu.

Hussein je potegnil iz žepa nož, odrezal ubiti kači glavo in jo vrgel v koš za grozdje. Da bi si skrajšal pot, je krenil kar po strmi stezici v dolino in veselo je skakal s kamna na kamen. Kar je začutil, da se mu je zasedilo nekaj hladnega v vrat. Naglo je segel nazaj in že je držal v roki odrezano kačjo glavo. Kačje oči so se premikale in z jezikom je glava sikala, kakor da se drži trupa. Hussein jo je vrgel proč. Ni pa se prispel domov, ko je začutil v vratu skelečo bolečino, udje so postali težki, v trebuhu je začutil silne krče in postajalo mu je slabo tako, da je vsak hip pričakoval, da se onesvesti. Brž so poklicali zdravnika dr. Fallscheera.

Prejšnji dan se je bila pojavila v dotičnem kraju kolera in zdravnik je prvi hip mislil, da jo je dobil tudi Hussein; toda bolnik je zatrdil, da ga je pičila v vrat kačja glava. In res je našel zdravnik otekline in sledove kačjih zob. Tri dni je visel Hussein med življenjem in smrtjo, potem mu je pa odleglo in čez nekaj dni je že lahko delal. V petem tednu se mu je pa nenkrat pojavil na ranici čir, ki ga mu je zdravnik sicer pravočasno prerezal, toda kljub temu je mož čez nekaj dni umrl. Domačini so bili seveda trdno prepričani, da je zakrivila Husseino smrt strupena kača.

Senzacionalna poroka

Tudi orjaki in pritlikavci imajo srce, ki se lahko ogreje in vneme, posebno še spomladi. Svoji postavi primerno ljubezen je začutil tudi Almiro Crema v Turinu do cirkuške atrakcije Terezine, znane kot najdebelejša žena Evrope. Crema je uslužben pri istem cirkusu in meri 2,69 m, njegova izvoženka pa tehtja 397 funtov. Tako torej spadata nekako skupaj, samo da so pri ženini telesne vrline razvite navpično, pri nevisti pa vodoravno. Dolgo je lazil orjak za svojo izvoženko, končno sta pa je stopila pred oltar in mesto Turin je imelo veliko senzacijo.

Po ulicah je stalo več tisoč radovednežev, ki so nestrno pričakovali, kdaj se pojavita ženina in nevista. Peljati sta se morala k poroki v tovornem avtomobilu, ker bi se osebni pomečli. Če bi naložili tako debelo nevisto na povrhu še tako orjaškega ženina. Za pričo je bil cirkuški pritlikavec Almiros. Da bi ga množica ne pohodila, ga je morala dvigniti ženina na orjaške rame in ga odnesti prav do oltarja, pa tudi nazaj iz cerkve ga je nesel. Če drži znani rek, da se kontrasti privlačujejo, bosta Crema in debela Terezina srečna zakonca.

Najboljše, najtrajnejše, nato najcenejše

Praktičen mož.

— Ker si prišel snoči tako pozno domov, sem sklenila, da tri dni ne spregovorim s teboj niti besedice. Toda danes imamo goste in moram svoj sklep izpremeniti.

— Skoda! Ali bi ne mogel imeti teh tri dni na dobrem za prihodnji teden?

Žrebanje drž. razr. loterije

(Žrebanje V. razreda bo vsak dan do 20. maja.)

Včeraj, dne 11. maja so bili v državni razredni loteriji v Beogradu izžrebani naslednji večji dobitki:

300.000 Din srečka štev. 68.706

30.000 Din srečka štev.: 10.627,
20.000 Din srečka štev.: 24.281,
10.000 Din srečka štev.: 60.306, 80.257,
4.000 Din srečke štev.: 30.640, 32.426, 40.267, 41.264, 41.305, 42.787, 78.035, 84.156,
2.000 Din srečke štev.: 3.319, 4.069, 5.347, 5.922, 6.110, 6.350, 9.510, 11.990, 21.146, 24.373, 28.012, 31.057, 31.747, 32.202, 33.437, 33.865, 36.361, 39.229, 41.264, 42.758, 44.586, 45.474, 46.367, 48.368, 49.854, 51.069, 54.974, 58.370, 57.249, 53.900, 61.995, 61.888, 64.644, 67.564, 68.616, 69.419, 69.620, 69.865, 66.337, 76.061, 77.600, 77.726, 77.788, 76.794, 88.950, 89.012, 90.258, 96.593, 97.193, 97.928, 98.231.

Zaradi telefoničnega sprejemanja ne moremo jamčiti za točnost. Manjše izžrebane dobitke objavljamo naknadno. Neobnovljenih, neizžrebanih srečk je še na razpolago, zato bomo onim, ki jim bodo srečke izžrebane za manjše dobitke, na željo poslali neizžrebano srečko, da bodo mogli nadaljevati igranje na večje dobitke. Izžrebane srečke naj se nam takoj pošljejo.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v stankah. Za odgovor stanka! — Na opravljanje brez stanka ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas 500 b.

STRUZNICO ZA ŽELEZO
malo rabljeno, 1 m dolgo, prodam na obroke event. zamenjam za drugi stroj — ročno prešo, ekscenter-prešo ali Schaping. — A. Zeman, Vir pri Domžalah. 1559

GENERATOR
vrtilni tok, 220/380 V., 51 PS, Schuckert, komplet s aparatom in marmorno ploščo, elektromotor 32 PS 220/380 komplement, vse zelo poceni, prodaja Elektro poduzeće Josip Hervar, Zagreb, Vlačka 68 a. 1560

SVEŽE MORSKE RIBE
škombi — jutri, v sredo, na ribjem trgu. 1571

BUKOVA DEVA
TRBOVELJSKI
PREMOG
pri št.
„KURIVO“
LJUBLJANA, Dumaška cesta št. 53
(na Balkanu)
Telefon 34—34

TRAME
stopničke
raznih dimenzij, popolnoma suhe, ima v zalogi
„Mirija“, d. z. o. z.,
LJUBLJANA,
Dumaška cesta št. 44
Telefon št. 23—20, 25—25.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

METHODE MERTNER
Engliški poceni prodaja Brezovnik, Rožna dolina, Cesta III, št. 6. 1565

HIŠO
prikladno za upokojenca ali alično poleg farne cerkve v št. Jurju pri Grusupljem — po ugodni ceni prodaja Jožef Goršič, št. Jur št. 25, pošta Grusuplje. 1561

RADIOAPARAT
štiricevni, akumulator, zvočnik in »woltmesser«, vso skoro novo, v najboljšem stanju, ugodno prodam ali pa zamenjam za dobro ohranjeno žensko kolo. — Slavko Lesničar Rovte nad Logatcem. 1566

Gospodje, dame, hoteli, prenočišča!

Pokličite telefon št. 2845
WALLET EXPRESS,
Ljubljana, Stari trg št. 19
ki pošlje po garderobo, da jo hitro zlika, kemično očisti, pošlje in obrne. Likanje Din 18.—, obračanje Din 300.—. Stranke, ki pridejo osebno, na likanje lahko počakajo. 1569

Znižali smo cene
malim oglašom, da stane beseda le 50 p.
Zunanji inserenti lahko plačajo male oglase z znamkami.

VI 12.427/31—1

Razpis

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo za napravo zbiralnih kanalov po Dobrilovi, Hajdrihovi, Glinški in Levčevi ulici.

Ponudbe je treba pod običajnimi pogoji vložiti pri mestnem gradbenem uradu, Nabrežje 20. septembra

do ponedeljka, dne 18. maja do 11. ure dopoldne

Tam se dobe vsi razpisni pripomočki

Mestno načelstvo v Ljubljani, dne 11. maja 1931.

Elitni
Kino Matica
Samo še danes
nepreklicno zadnjikrat
ob 4., 7. in 9. uri
VLASTA BURIAN
v smehopolni veselotigri
On in njegova sestra
Vsa Ljubljana se smeje in zabava!
Hitite, da ne zamudite!
Tel. 2124

Makulturni papir
kg à Din 4—
prodaja uprava Slovenskega Naroda,

V neizmerni žalosti naznanjam vsem prijateljem in znancem, da je moj nadvse ljubljani soprog in stric, gospod

Ferdinand Fortunat

žandarmerijski narednik v pok.

dne 11. t. m. ob 6. uri popoldne po kratkem bolehanju, v starosti 53 let, Bogu vdano preminul.

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo 13. maja 1931 ob 2. uri popoldne izpred mrvašnice Splošne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v cerkvi Sv. Jakoba dne 20. maja ob 7. uri zjura.

V Ljubljani, dne 12. maja 1931.

Žalujoča soproga Katarina Fortunat

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod